

WARSZAWA DNIA 20 MAJA 1935 ROKU

WARSZAWSKI

DZIENNIK WOJEWÓDZKI

DLA OBSZARU WOJEWÓDZTWA WARSZAWSKIEGO

Nr. 7.

JÓZEF PIŁSUDSKI
PIERWSZY MARSZAŁEK POLSKI
zmarł dnia 12 maja 1935 r. w Belwederze.

Do obywateli Rzeczypospolitej.

Marszałek Józef Piłsudski życie zakończył.

Wielkim trudem Swego życia budował siłę w Narodzie, geniuszem umysłu, twardym wysiłkiem woli Państwo wskrzesił. Prowadził je ku odrodzeniu mocy własnej, ku wyzwoleniu sił, na których przyszłe losy Polski się oprą. Za ogrom jego pracy danem Mu było oglądać Państwo nasze jako twór żywy, do życia zdolny, do życia przygotowany, a Armję naszą — sławą zwycięskich sztandarów okrytą.

Ten największy na przestrzeni całej naszej historii Człowiek z głębi dziejów minionych moc Swego Ducha czerpał, a nadludzkim wyężeniem myśli drogi przyszłe odgadywał.

Nie Siebie tam już widział, bo dawno odczuwał, że siły Jego fizyczne ostatnie posunięcie znaczą. Szukał i do samodzielnej pracy zaprawiał ludzi, na których ciężar odpowiedzialności skolei miałyby spocząć.

Przekazał Narodowi dziedzictwo myśli o honor i potęgę Państwa dbałej.

Ten Jego Testament, nam żyjącym przekazany, przyjąć i udźwignąć mamy.

Niech żałoba i ból pogłębią w nas zrozumienie naszej — całego Narodu — odpowiedzialności przed Jego Duchem i przed przyszłymi pokoleniami.

Prezydent Rzeczypospolitej

I. MOŚCICKI

Wiadomość o zgonie Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego została przyjęta przez ludność województwa warszawskiego, na równi z całą Polską, z wielkim bólem i żalem.

Ogólnie daje się odczuwać przygnębienie i troska.

W dniu 13 b. m. o godz. 14.30 w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego Warszawskiego zebrał się urzędnicy wszystkich wydziałów. Zebrany Wicewojewoda Franciszek Godlewski odczytał Orędzie Pana Prezydenta, poczem przemówił Wojewoda Nakoniecznikow-Klukowski, wzywając wszystkich do mężnego zniesienia ciosu i spotęgowania pracy dla Państwa, jako najlepszego wyrazu hołdu.

We wszystkich powiatach organizacje społeczne i przedstawiciele społeczeństwa składają na ręce Starostów kondolencje.

We wszystkich miejscowościach odbyły się żałobne zebrania urzędników państwowych i samorządowych, organizacji społecznych, oraz przedstawicieli społeczeństwa, na których odczytano Orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, oraz uczczono pamięć Marszałka Piłsudskiego kilkuminutowym milczeniem i wysłaniem depeš kondolencyjnych do Pana Premiera i Pani Marszałkowej Piłsudskiej.

We wszystkich miejscowościach odbywają się nabożeństwa żałobne i akademje.

Organizacje społeczne uchwalają gremjalnie przywdziewanie opasek żałobnych i okrywanie sztandarów krepą.

Kurje Biskupie zarządziły bicie w dzwony we wszystkich świątyniach.

W Urzędzie Wojewódzkim i wszystkich Starostwach zostały złożone arkusze kondolencyjne, na które tłumnie wpisują się przedstawiciele społeczeństwa i organizacje społeczne.

*
*   *
*

Przejazd pociągu żałobnego przez teren województwa warszawskiego.

Wzdłuż trasy Warszawa — Radom, od Okęcia aż do Piaseczna, od chwili wyruszenia pociągu, wiozącego zwłoki Marszałka Piłsudskiego, stał nieprzerwanie szpaler społeczeństwa, utrzymywany w porządku przez 1500 członków Straży Pożarnej, 500 członków Związku Strzeleckiego oraz 400 członków Związku Rezerwistów, którzy w odstępach 10 metrów byli rozstawieni przez całą trasę. Trasa ta była podzielona na odcinki kilometrowe, a pieczę nad każdym odcinkiem miał wójt, względnie burmistrz, oraz jeden urzędnik samorządowy i umundurowany starszy rangą, wyznaczony przez odnośną organizację. W Piasecznie zostały rozmieszczone po obu stronach toru delegacje 12 powiatów, oraz pluton honorowy Związku Strzeleckiego, Związku Rezerwistów i Ochotniczej Straży Pożarnej, ponadto poczet sztandarowy Straży Pożarnych, (liczący 47 sztandarów z 2-ma orkiestrami), oraz poczet sztandarów organizacji społecznych i zawodowych. Cała stacja była udekorowana i oświetlona pochodniami — ogniskami. Dzieci szkolne w ilości 2000 z kwiatami w ręku zostały ustawione wzdłuż toru. W miejscu, w którym przystanął wagon ze zwłokami Marszałka, ustawiona była trybuna, z której przemówił Starosta powiatowy Mieszkowski. Pod trybuną z lewej strony stał oddział podstołeczny Związku Legionistów i Peowiaków ze sztandarami, z prawej strony duchowieństwo wszystkich wyznań. Wśród skupionej ciszy zajechał pociąg żałobny, który dziatwa obrzuciła kwiatami. Po przemówieniu Starosty, oraz krótkich modłach, odprawionych przez b. legionistę I-ej Brygady ks. prob. Sałagę, pociąg odjechał w kierunku Warki. Mimo ulewnego deszczu wszystkie delegacje i tłumy ludzi pozostały na swoich miejscach.

Na terenie powiatu grójeckiego, od samego rana zaczęły gromadzić się wzdłuż trasy kolejowej Piaseczno — Radom miejscowa ludność, organizacje społeczne, młodzież szkolna. Przy stacji Chynów zebrało się ponad 6000 osób, w Warce — 8000 osób, w tem delegacje powiatowe w liczbie około 3000 osób, z terenu 11 powiatów województwa warszawskiego. Najliczniej reprezentowane były delegacje powiatów: włocławskiego (500 osób), grójeckiego (450 osób), rawskiego (333 osoby), łowickiego (407 osób) i błońskiego (250 osób) w strojach regionalnych. Z niektórych gmin powiatu grójeckiego, jak np. z gmin Jasieniec, Konary i Drwalew, przybyła na uroczystość prawie cała ludność.

Pociąg żałobny zatrzymał się w Warce o godz. 20 min. 40. W czasie postoju, w zastępstwie chorego Wojewody Warszawskiego Bronisława Nakoniecznikow-Klukowskiego wygłosił przemówienie Wicewojewoda Franciszek Godlewski.

*
*   *
*

Na całym terenie Województwa Warszawskiego zorganizowane społeczeństwo przystąpiło do realizacji trwałego uczczenia pamięci Marszałka Piłsudskiego.

Rada Miejska w Grodzisku Mazow. uchwaliła ustanowić dla miejscowych akademików dwa stypendja Imienia Pierwszego Marszałka Polski (po 750 zł. każde). Jeden z okolicznych ziemian zadeklarował 1000 zł. na budowę w Błoniu pomnika Marszałka Piłsudskiego. Na terenie powiatu zawiązały się Komitety budowy pomnika Marszałka Piłsudskiego w Grodzisku Maz. i Błoniu. Wydział Powiatowy na uroczystym posiedzeniu powziął następującą uchwałę: utworzyć stypendjum Imienia Marszałka Piłsudskiego w wys. 1200 zł. rocznie na wyższych uczelniach polskich dla mieszkańców powiatu błońskiego; przesłać gen. Berbeckiemu, jako prezesowi L. O. P. P. 1500 zł. na zapoczątkowanie funduszu, mającego na celu wzmocnienie sił lotniczych Państwa i prosić go aby wystąpił do wszystkich Wydziałów Powiatowych z apelem, o poparcie tej inicjatywy. Rada Miejska w Żyrardowie wyasygnowała 1000 zł. na sypanie kopca Marszałka Piłsudskiego w Krakowie. Radni gminy Kaski zebrali pomiędzy sobą 100 zł., które przeznaczili na kopiec Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.

W Gostyninie odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Powiatowej, na którym członkowie Rady jednogłośnie zrzekli się djet i kosztów podróży za dane posiedzenie, na rzecz budowy kopca Marszałka Piłsudskiego.

Rada Miejska m. Łowicza i wszystkie Rady Gminne w powiecie łowickim, uchwaliły nadać Marszałkowi Piłsudskiemu obywatelstwo honorowe, oraz złożyć ofiary na fundusz uczczenia pamięci Marszałka Piłsudskiego.

W Mińsku Mazow. w dniu 13.V. odbyło się żałobne posiedzenie Rady Miejskiej, na którym uchwalono ufundować stypendjum dla najbiedniejszego ucznia miejscowego gimnazjum. W dniu 14.V. odbyło się posiedzenie Wydziału Powiatowego, na którym uchwalono ufundować stypendjum im. J. Piłsudskiego, dla najbiedniejszego ucznia gimnazjum, syna drobnego rolnika z terenu powiatu mińsko-mazowieckiego.

W Płocku odbyło się uroczyste żałobne posiedzenie Rady Powiatowej, na którym uchwalono przekazać

na bursę Im. Marszałka Piłsudskiego kwotę 1000 zł. Urzędnicy Starostwa i Wydziału Powiatowego złożyli zamiast wieńca na trumnę — 250 zł. na bursę Im. Marszałka.

W Płońsku 18.V. odbyło się żałobne posiedzenie Rady Powiatowej i Wydziału Powiatowego, na którym uchwalono ustanowić wieczyste stypendjum Imienia Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w miejscowym gimnazjum, dla najlepszego ucznia z powiatu płońskiego, a zamiast wieńca na trumnę przeznaczyć 1000 zł. na pomnik Marszałka w Krakowie. Z terenu powiatu wyruszył do Warszawy szereg samorządnych pielgrzymek pieszych, składających się z samych włościan, celem oddania czci Zwłokom Marszałka.

W Rawie Mazowieckiej dnia 14.V. odbyło się zebranie naczelników urzędów niezespołonych, burmistrzów, wójtów, oraz przedstawicieli organizacji społecznych w liczbie 150 osób, na którym uchwalono wzniesić w Rawie Mazowieckiej pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W powiecie rypińskim z inicjatywy miejscowego społeczeństwa, składane są ofiary na budowę trwałego pomnika Marszałka Piłsudskiego.

W Raciążu, powiatu sierpeckiego utworzono komitet budowy pomnika Marszałka Piłsudskiego i zebrano na ten cel 600 zł.

W Skierniewicach odbyło się uroczyste żałobne posiedzenie Wydziału Powiatowego, na którym uchwalono przekazać kwotę 500 zł. na budowę kopca w Krakowie. Na uroczystym posiedzeniu Rady Miejskiej m. Skierniewic uchwalono przekazać 500 zł. na budowę kopca Marszałka Piłsudskiego i ufundować pomnik w Skierniewicach.

W gminie Młodzieszyn, powiatu sochaczewskiego, po nabożeństwie w kościele odbyła się akademja. Zebrana doraźnie kwotę na akademji przekazano na budowę pomnika Marszałka w Sochaczewie.

W pozostałych powiatach organizacje społeczne również przystąpiły do przeprowadzenia zbiórek, bądź na sypanie kopca w Krakowie, bądź na ufundowanie lokalnych żywych pomników jak: stypendja, bursy, świetlice, domy ludowe i t. p.

Zarząd Rodziny Urzędniczej Województwa Warszawskiego wydał następującą odezwę:

„Koleżanki i Koledzy!

W chwili, gdy cała Polska chyli się w kornym hołdzie przed Majestatem śmierci Tego, który dał nam Ojczyznę i pozwolił czuć się dumnymi z nazwy Polaka, a Imię Polskie na świat cały rozstawił, — w chwili, gdy w relikwiarzu Polski, Krakowie, powstaje sypany rękami starców weteranów 1863 r., żołnierzy w mundurze i bez munduru, kobiet i dzieci, kopiec — pomnik Chwały Wodza Narodu, Króla Ducha, —

my, żołnierze Jego w pokoju, ofiarną pracą swoją codzienną umacniamy dzieło Jego, a dla upamiętnienia potomnym wielkiej, uroczystej chwili Jego zgonu, przyczynimy się do wzniesienia kopca Jego Imienia“.

Tłoczono z polecenia Wojewody Warszawskiego

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:

Warszawski Dziennik Wojewódzki, Warszawa, Al. Ujazdowskie Nr. 5. Telefon redakcji: 831-90, administracji: 813-32. Konto czekowe w P. K. O.: Nr. 30.177.

Prenumerata roczna 20 zł.

Cena jednego egzemplarza 50 gr.